శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ తృతీయస్కంధే త్రయస్త్రింశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ తృతీయస్కంధే త్రయస్త్రింశోఽధ్యాయః ॥

మైత్రేయ ఉవాచ
ఏవం నిశమ్య కపిలస్య వచో జనిత్రీ
సా కర్దమస్య దయితా కిల దేవహూతిః।
విస్రస్తమోహపటలా తమభిప్రణమ్య
తుష్టావ తత్త్వవిషయాంకితసిద్ధిభూమిం ॥ **1** ॥

దేవహూతిరువాచ
అథాప్యజోఽంతః సలిలే శయానం
భూతేంద్రియార్థాత్మమయం వపుస్తే।
గుణప్రవాహం సదశేషబీజం
దధ్యౌ స్వయం యజ్జఠరాబ్జజాతః ॥ **2** ॥

స ఏవ విశ్వస్య భవాన్ విధత్తే
గుణప్రవాహేణ విభక్తవీర్యః।
సర్గాద్యనీహోఽవితథాభిసంధి -
రాత్మేశ్వరోఽతర్క్యసహస్రశక్తిః ॥ **3** ॥

స త్వం భృతో మే జఠరేణ నాథ
కథం ను యస్యోదర ఏతదాసీత్।
విశ్వం యుగాంతే వటపత్ర ఏకః
శేతే స్మ మాయాశిశురంఘ్రిపానః ॥ **4** ॥

త్వం దేహతంత్రః ప్రశమాయ పాప్మనాం
నిదేశభాజాం చ విభో విభూతయే ।
యథావతారాస్తవ సూకరాదయ -
స్తథాయమప్యాత్మపథోపలబ్ధయే ॥ **5** ॥

యన్నామధేయశ్రవణానుకీర్తనా -
ద్యత్ప్రహ్వణాద్యత్స్మరణాదపి క్వచిత్ ।
శ్వాదోఽపి సద్యః సవనాయ కల్పతే
కుతః పునస్తే భగవన్ ను దర్శనాత్ ॥ **6** ॥

అహో బత శ్వపచోఽతో గరీయాన్
యజ్జిహ్వాగ్రే వర్తతే నామ తుభ్యం ।
తేపుస్తపస్తే జుహువుః సస్నురార్యా
బ్రహ్మానూచుర్నామ గృణంతి యే తే ॥ **7** ॥

తం త్వామహం బ్రహ్మ పరం పుమాంసం
ప్రత్యక్స్రోతస్యాత్మని సంవిభావ్యం ।
స్వతేజసా ధ్వస్తగుణప్రవాహం
వందే విష్ణుం కపిలం వేదగర్భం ॥ **8** ॥

మైత్రేయ ఉవాచ
ఈడితో భగవానేవం కపిలాఖ్యః పరః పుమాన్ ।
వాచా విక్లవయేత్యాహ మాతరం మాతృవత్సలః ॥ **9** ॥

కపిల ఉవాచ
మార్గేణానేన మాతస్తే సుసేవ్యేనోదితేన మే ।
ఆస్థితేన పరాం కాష్ఠామచిరాదవరోత్స్యసి ॥ **10** ॥

శ్రద్ధత్స్వైతన్మతం మహ్యం జుష్టం యద్బ్రహ్మవాదిభిః ।
యేన మామభవం యాయా మృత్యుమృచ్ఛంత్యతద్విదః ॥ **11** ॥

మైత్రేయ ఉవాచ
ఇతి ప్రదర్శ్య భగవాన్ సతీం తామాత్మనో గతిం।
స్వమాత్రా బ్రహ్మవాదిన్యా కపిలోఽనుమతో యయౌ ॥ **12** ॥

సా చాపి తనయోక్తేన యోగాదేశేన యోగయుక్।
తస్మిన్నాశ్రమ ఆపీడే సరస్వత్యాః సమాహితా ॥ **13** ॥

అభీక్ష్ణావగాహకపిశాన్ జటిలాన్ కుటిలాలకాన్।
ఆత్మానం చోగ్రతపసా బిభ్రతీ చీరిణం కృశం ॥ **14** ॥

ప్రజాపతేః కర్దమస్య తపోయోగవిజృంభితం।
స్వగార్హస్థ్యమనౌపమ్యం ప్రార్థ్యం వైమానికైరపి ॥ **15** ॥

పయఃఫేననిభాః శయ్యా దాంతా రుక్మపరిచ్ఛదాః।
ఆసనాని చ హైమాని సుస్పర్శాస్తరణాని చ ॥ **16** ॥

స్వచ్ఛస్ఫటికకుడ్యేషు మహామారకతేషు చ।
రత్నప్రదీపా ఆభాంతి లలనారత్నసంయుతాః ॥ **17** ॥

గృహోద్యానం కుసుమితై రమ్యం బహ్వమరద్రుమైః।
కూజద్విహంగమిథునం గాయన్ మత్తమధువ్రతం ॥ **18** ॥

యత్ర ప్రవిష్టమాత్మానం విబుధానుచరా జగుః।
వాప్యాముత్పలగంధిన్యాం కర్దమేనోపలాలితం ॥ **19** ॥

హిత్వా తదీప్సితతమమప్యాఖండలయోషితాం।
కించిచ్చకార వదనం పుత్రవిశ్లేషణాతురా ॥ **20** ॥

వనం ప్రవ్రజితే పత్యావపత్యవిరహాతురా।
జ్ఞాతతత్త్వాప్యభూన్నష్టే వత్సే గౌరివ వత్సలా ॥ **21** ॥

తమేవ ధ్యాయతీ దేవమపత్యం కపిలం హరిం।
బభూవాచిరతో వత్స నిఃస్పృహా తాదృశే గృహే ॥ **22** ॥

ధ్యాయతీ భగవద్రూపం యదాహ ధ్యానగోచరం।
సుతః ప్రసన్నవదనం సమస్తవ్యస్తచింతయా ॥ **23** ॥

భక్తిప్రవాహయోగేన వైరాగ్యేణ బలీయసా।
యుక్తానుష్ఠానజాతేన జ్ఞానేన బ్రహ్మహేతునా ॥ **24** ॥

విశుద్ధేన తదాఽఽత్మానమాత్మనా విశ్వతోముఖం।
స్వానుభూత్యా తిరోభూతమాయాగుణవిశేషణం ॥ **25** ॥

బ్రహ్మణ్యవస్థితమతిర్భగవత్యాత్మసంశ్రయే।
నివృత్తజీవాపత్తిత్వాత్క్షీణక్లేశాఽఽప్తనిర్వృతిః ॥ **26** ॥

నిత్యారూఢసమాధిత్వాత్పరావృత్తగుణభ్రమా।
న సస్మార తదాఽఽత్మానం స్వప్నే దృష్టమివోత్థితః ॥ **27** ॥

తద్దేహః పరతః పోషోఽప్యకృశశ్చాధ్యసంభవాత్।
బభౌ మలైరవచ్ఛన్నః సధూమ ఇవ పావకః ॥ **28** ॥

స్వాంగం తపోయోగమయం ముక్తకేశం గతాంబరం।
దైవగుప్తం న బుబుధే వాసుదేవప్రవిష్టధీః ॥ **29** ॥

ఏవం సా కపిలోక్తేన మార్గేణాచిరతః పరం।
ఆత్మానం బ్రహ్మనిర్వాణం భగవంతమవాప హ ॥ **30** ॥

తద్వీరాసీత్పుణ్యతమం క్షేత్రం త్రైలోక్యవిశ్రుతం।
నామ్నా సిద్ధపదం యత్ర సా సంసిద్ధిముపేయుషీ ॥ **31** ॥

తస్యాస్తద్యోగవిధుతమార్త్యం మర్త్యమభూత్సరిత్।
స్రోతసాం ప్రవరా సౌమ్య సిద్ధిదా సిద్ధసేవితా ॥ **32** ॥

కపిలోఽపి మహాయోగీ భగవాన్ పితురాశ్రమాత్ ।
మాతరం సమనుజ్ఞాప్య ప్రాగుదీచీం దిశం యయౌ ॥ **33** ॥

సిద్ధచారణగంధర్వైర్మునిభిశ్చాప్సరోగణైః ।
స్తూయమానః సముద్రేణ దత్తార్హణనికేతనః ॥ **34** ॥

ఆస్తే యోగం సమాస్థాయ సాంఖ్యాచార్యైరభిష్టుతః ।
త్రయాణామపి లోకానాముపశాంత్యై సమాహితః ॥ **35** ॥

ఏతన్నిగదితం తాత యత్పృష్టోఽహం తవానఘ ।
కపిలస్య చ సంవాదో దేవహూత్యాశ్చ పావనః ॥ **36** ॥

య ఇదమనుశృణోతి యోఽభిధత్తే
కపిలమునేర్మతమాత్మయోగగుహ్యం ।
భగవతి కృతధీః సుపర్ణకేతా -
వుపలభతే భగవత్పదారవిందం ॥ **37** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే వైయాసిక్యామష్టాదశసాహస్ర్యాం
పారమహంస్యాం సంహితాయాం తృతీయస్కంధే కాపిలేయోపాఖ్యానే
త్రయస్త్రింశోఽధ్యాయః ॥